

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 27ης Σεπτεμβρίου 2002 *

Στην υπόθεση T-211/02,

Tideland Signal Ltd, με έδρα το Redhill (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από
τους C. Thomas και C. Kennedy-Loest, solicitors,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον J. Forman, με
τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα περί ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής,
της 17ης Ιουνίου 2002, περί απορρήψεως της προσφοράς της προσφεύγουσας
στο πλαίσιο της διαδικασίας συνάψεως δημοσίων συμβάσεων
EuropeAid/112336/C/S/WW — TACIS — (Νέα πρόσκληση για υποβολή προ-
σφορών),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, N. J. Forwood και H. Legal, δικαστές,

γραμματέας: J. Plingers, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 17ης Σεπτεμβρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Στις 27 Φεβρουαρίου 2002, η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσκληση για υποβολή προσφορών για το σχέδιο TACIS EuropeAid/112336/C/S/WW (Νέα πρόσκληση για υποβολή προσφορών) «προμήθεια εξοπλισμού για την ενίσχυση της ναυσιπλοΐας στους λιμένες Aktau (Καζακιστάν), Βακου (Αζερμπαϊτζάν) και Turkmenbashi (Τουρκμενιστάν)». Για το ίδιο αυτό σχέδιο είχε προκηρυχθεί διαγωνισμός το 2001, αλλά στη συνέχεια η σχετική διαδικασία ακυρώθηκε. Το σημείο 8 των οδηγιών προς τους προσφέροντες, τις οποίες περιείχε ο σχετικός με τον νέο διαγωνισμό φάκελος, προέβλεπε ότι αυτοί εξακολουθούσαν να δεσμεύονται από την προσφορά τους για 90 ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή προσφορών (ήτοι την 29η Απριλίου 2002). Η περίοδος αυτή έληξε στις 28 Ιουλίου 2002.
- 2 Στις 25 Απριλίου 2002, η προσφεύγουσα υπέβαλε προσφορά για το έργο υπ' αριθ. 1 του σχεδίου. Σύμφωνα με τις οδηγίες προς τους προσφέροντες, το από 25 Απριλίου 2002 έγγραφο της προσφεύγουσας (το οποίο είχε συνταχθεί βάσει του σημείου 3 του εντύπου για την υποβολή προσφορών) ανέφερε ότι «η παρούσα προσφορά ισχύει για

90 ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή προσφορών, ήτοι μέχρι τις 28.07.02». Στο σημείο 4 του εγγράφου που περιλαμβανόταν στο έντυπο για την υποβολή προσφορών αναφερόταν, εξάλλου, ότι «η παρούσα προσφορά ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι θα γίνει δεκτή εντός της περιόδου ισχύος που προβλέπεται στο σημείο 8 των οδηγιών προς τους προσφέροντες».

3 Στις 7 Μαΐου 2002, η Επιτροπή δημοσίευσε τροποποιητική προκήρυξη του εν λόγω διαγωνισμού με τίτλο «Διορθωτικό αριθ. 1 του φακέλου της προσκλήσεως υποβολής προσφορών» (στο εξής: διορθωτικό), με την οποία τροποποίησε την περιγραφή ενός από τα έργα (θέση 4.2.2 του έργου υπ' αριθ. 1) και ανακοίνωσε την απόφασή της να χορηγήσει συμπληρωματική προθεσμία για την υποβολή προσφορών, οπότε οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν, εφόσον ήταν αναγκαίο, να τροποποιήσουν τις προσφορές τους και να υποβάλουν νέες προσφορές πριν από τις 11 Ιουνίου 2002. Οι προσφορές που ελήφθησαν πριν από τη λήξη της αρχικής προθεσμίας επεστράφησαν εκ νέου στους προσφέροντες χωρίς να ανοιχθούν. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, δεδομένου ότι δεν ήταν αναγκαίο να τροποποιήσει το σχετικό μέρος του έργου υπ' αριθ. 1, στις 10 Ιουνίου 2002 υπέβαλε τα ίδια ακριβώς δικαιολογητικά που είχε υποβάλει και για την προηγούμενη προσφορά της, περιλαμβανομένων των στοιχείων που απαιτούσε το έντυπο για την υποβολή προσφορών και, μεταξύ άλλων, το από 25 Απριλίου 2002 έγγραφο που περιείχε τις αναφερθείσες στην προηγούμενη σκέψη φράσεις.

4 Κατά τη συνεδρίαση ανοίγματος των προσφορών, στις 17 Ιουνίου 2002, η επιτροπή αξιολόγησε της Επιτροπής απέρριψε την προσφορά της προσφεύγουσας. Σύμφωνα με το χωρίο της εκθέσεως ανοίγματος των προσφορών που αφορά την προσφορά της προσφεύγουσας, ο λόγος απορρίψεώς της ήταν ο εξής:

«Εξετάζοντας αν το έντυπο για την υποβολή προσφορών, οι δηλώσεις και η σχετική εγγύηση είχαν συμπληρωθεί/υποβληθεί σύμφωνα με τους κανόνες, ο πρόεδρος επισήμανε ότι η ισχύς της προσφοράς δεν αντιστοιχούσε στις απαιτούμενες 90 ημέρες από την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς.»

5 Στις 28 Ιουνίου 2002, η προσφεύγουσα ενημερώθηκε τηλεφωνικώς σχετικά με την έκβαση της διαδικασίας του διαγωνισμού και πληροφορήθηκε την απόρριψη της προσφοράς της. Επιπλέον, η Επιτροπή διαβίβασε αυθημερόν στην προσφεύγουσα αντίγραφο της εκθέσεως ανοίγματος των προσφορών με τηλεαντίγραφο.

6 Την 1η Ιουλίου 2002, η προσφεύγουσα επικοινωνήσε ηλεκτρονικώς με την Επιτροπή, επισημαίνοντάς της ότι σκόπευε να αμφισβητήσει την απόρριψη της προσφοράς της και ζητώντας της πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τη διαδικασία που έπρεπε να ακολουθήσει για τον σκοπό αυτό. Η Επιτροπή απάντησε ότι η προσφορά της προσφεύγουσας είχε απορριφθεί για τον λόγο ότι δεν ήταν έγκυρη βάσει των απαιτήσεων της Επιτροπής, για τους εξής λόγους:

«Το σημείο 8.1 των οδηγιών προς τους προσφέροντες αναφέρει ότι: “οι προσφέροντες δεσμεύονται από την προσφορά τους για 90 ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή προσφορών”. Δεδομένου ότι ως προθεσμία για την υποβολή προσφορών ορίστηκε η 11η Ιουνίου 2002 και ότι, στο σημείο 5.3 του εντύπου για την υποβολή προσφορών που καταθέσατε, επισημάνατε ότι: “η παρούσα προσφορά ισχύει για 90 ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή προσφορών, ήτοι μέχρι τις 28.07.02”, η επιτροπή αξιολογήσεως αναγκάστηκε, δυστυχώς, να απορρίψει την προσφορά σας.»

7 Με έγγραφο της 5ης Ιουλίου 2002, η προσφεύγουσα ζήτησε επισήμως από την Επιτροπή να την περιλάβει εκ νέου στη διαδικασία της υποβολής προσφορών και να της εγγυηθεί τη διακοπή της διαδικασίας μέχρις ότου ρυθμιστεί η κατάστασή της.

8 Με έγγραφο της 10ης Ιουλίου 2002, η Επιτροπή απάντησε στην προσφεύγουσα ως εξής:

«Σας ευχαριστούμε για τα ερωτήματα και τις παρατηρήσεις σας σχετικά με τη οικεία διαδικασία αξιολογήσεως και θα τα λάβουμε υπόψη μας. Δεδομένου ότι η αξιολό-

γηση δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, δεν είμαστε σε θέση να απαντήσουμε στις παρατηρήσεις σας, αλλά θα σας ενημερώσουμε εν ευθέτω χρόνω.»

9 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 15 Ιουλίου 2002 η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή. Με δύο χωριστά δικόγραφα που κατέθεσε αυθημερόν, η προσφεύγουσα ζήτησε, πρώτον, την άμεση λήψη προσωρινών μέτρων και, ακολούθως, την έκδοση οριστικής σχετικής διατάξεως και, δεύτερον, την εκδίκαση της υπό κρίση υποθέσεως με ταχεία διαδικασία.

10 Στις 16 Ιουλίου 2002, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου δέχθηκε την αίτηση λήψεως άμεσων προσωρινών μέτρων. Το διατακτικό της διατάξεως αυτής έχει ως εξής:

«1. Η Επιτροπή πρέπει:

- είτε να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να αναστείλει τη σύναψη της συμβάσεως σχετικά με την προμήθεια εξοπλισμού για την ενίσχυση της ναυσιπλοΐας στους λιμένες Aktau (Καζακιστάν), Baku (Αζερμπαϊτζάν) και Turkmenbashi (Τουρκμενιστάν), που αναφέρεται ως EuropeAid/112336/C/S/WW — TACIS — (νέα πρόσκληση για την υποβολή προσφορών), μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως διατάξεως περατώνουσας την παρούσα διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων·
- είτε να αξιολογήσει την προσφορά που υπέβαλε η Tideland Signal Ltd στο πλαίσιο της διαδικασίας συνάψεως της προαναφερθείσας συμβάσεως προμηθειών και να παράσχει στη Tideland Signal Ltd τη δυνατότητα να μετάσχει πλήρως στη διαδικασία αυτή, με τον ίδιο τρόπο και στην ίδια βάση όπως και οι λοιποί προσφέροντες, μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως διατάξεως περατώνουσας την παρούσα διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων.

2. Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.»

- 11 Μετά την κοινοποίηση της διατάξεως αυτής, η Επιτροπή γνωστοποίησε στο Δικαστήριο ότι στις 9 Ιουλίου 2002 απέστειλε έγγραφο για τη σύναψη της συμβάσεως σε άλλον προσφέροντα, την Pintsch Bamag A+V, όσον αφορά το έργο υπ' αριθ. 1 του σχεδίου. Εντούτοις, η Επιτροπή ενημέρωσε ακολούθως την επιχείρηση αυτή για την αναστολή συνάψεως της συμβάσεως, λόγω του ότι η ως άνω διάταξη απαγόρευε κάθε ενέργεια που θα οδηγούσε στην οριστική υπογραφή της οικείας συμβάσεως.
- 12 Αφού άκουσε τα επιχειρήματα της Επιτροπής, το Πρωτοδικείο (πρώτο τμήμα) αποφάσισε, την 1η Αυγούστου 2002, να εκδικάσει την υπό κρίση υπόθεση με ταχεία διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 76α του Κανονισμού του Διαδικασίας.
- 13 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πρώτο τμήμα) αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας και ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα που μνημόνευε στο υπόμνημά της αντικρούσεως. Η Επιτροπή ικανοποίησε το αίτημα αυτό.
- 14 Οι διάδικοι ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Πρωτοδικείο κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2002. Μετά το πέρας της συνεδριάσεως αυτής, πραγματοποιήθηκε άτυπη συνάντηση κατά την οποία ζητήθηκε από την Επιτροπή να δηλώσει, μέχρι τις 19 Σεπτεμβρίου 2002, αν υπήρχε ενδεχόμενο συμβιβαστικού διακανονισμού της υποθέσεως που να στηρίζεται στην ανάκληση της αποφάσεώς της να απορρίψει την προσφορά της προσφεύγουσας. Αφού έλαβε απάντηση εντός της ταχθείσας προθεσμίας, το Πρωτοδικείο ζήτησε περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τον χαρακτήρα της αποφάσεως της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, οι οποίες του παρασχέθηκαν αυθημερόν.

- 15 Στις 24 Σεπτεμβρίου 2002, το Πρωτοδικείο ζήτησε από τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το αν η προσφυγή περί ακυρώσεως είχε καταστεί άνευ αντικειμένου. Στις παρατηρήσεις που κατέθεσαν αυθημερόν, η μεν Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι η προσφυγή είχε καταστεί άνευ αντικειμένου, η προσφεύγουσα όμως υποστήριξε ότι εξακολουθούσε να είναι αναγκαία η έκδοση αποφάσεως του Πρωτοδικείου στην υπό κρίση υπόθεση, ιδίως προκειμένου να καθοριστεί αν ήταν νόμιμη η απόφαση περί απορρίψεως της προσφοράς της και να διασφαλιστεί η ολική εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής από την κοινοτική έννομη τάξη.

Αιτήματα των διαδίκων

- 16 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2002, περί απορρίψεως της προσφοράς της Tideland Signal Ltd στο πλαίσιο της διαδικασίας συνάψεως δημοσίων συμβάσεων EuropeAid/112336/C/S/WW — TACIS — (Νέα πρόσκληση για υποβολή προσφορών)·
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 17 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
  - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 18 Η προσφεύγουσα προβάλλει δύο λόγους ακυρώσεως. Με τον πρώτο η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η απόφαση της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2002 περί απορρίψεως της προσφοράς της είναι παράνομη, λόγω του ότι στηρίζεται σε εσφαλμένη διαπίστωση, ήτοι ότι η προσφορά ίσχυε μόνο μέχρι τις 28 Ιουλίου 2002 και όχι για 90 ημέρες, αρχής γενομένης από τις 11 Ιουνίου 2002, όπως απαιτεί το σημείο 8.1 των οδηγιών προς τους προσφέροντες. Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως ισχυρίζεται ότι η ως άνω απόφαση περι απορρίψεως της προσφοράς της είναι παράνομη, λόγω του ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να ζητήσει διευκρινίσεις σχετικά με την περίοδο ισχύος της προσφοράς, παρέβη το σημείο 19.5 των οδηγιών προς τους προσφέροντες και παραβίασε την υποχρέωσή του να ενεργεί με σύνεση καθώς και την αρχή της αναλογικότητας.
- 19 Το Πρωτοδικείο θα εξετάσει κατ' αρχάς τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 20 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι, ακόμη και στην περίπτωση που το Πρωτοδικείο δεν δεχθεί ότι η προσφορά της θα ίσχυε σαφώς για 90 ημέρες από τη λήξη της νέας προθεσμίας, ήτοι της 11ης Ιουνίου 2002, για την υποβολή των προσφορών, η επιτροπή αξιολογήσεως όφειλε τουλάχιστον, λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των σχετικών με την προσφορά δικαιολογητικών καθώς και τις περιστάσεις της υποθέσεως, να ζητήσει διευκρινίσεις βάσει του άρθρου 19.5 των οδηγιών προς τους προσφέροντες που ορίζει τα εξής:

«Για τη διασφάλιση διαφάνειας και ίσης μεταχειρίσεως και χωρίς δυνατότητα τροποποίησεως της προσφοράς τους, οι προσφέροντες μπορούν, κατόπιν απλής γρα-

πτής αιτήσεως της επιτροπής αξιολογήσεως, να κληθούν να παράσχουν διευκρινίσεις εντός 24 ωρών. Μια τέτοια πρόσκληση για την παροχή διευκρινίσεων δεν πρέπει να αφορά τη διόρθωση τυπικών σφαλμάτων ή σημαντικών περιορισμών που να επηρεάζουν την εκτέλεση της συμβάσεως ή να οδηγούν σε στρέβλωση του ανταγωνισμού.»

- 21 Επιπλέον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή υποχρεούται να ενεργεί με σύνεση κατά τη διοργάνωση διαδικασιών συνάψεως δημοσίων συμβάσεων, υποχρέωση που ισχύει και σε άλλους τομείς, όπως η εξέταση των κοινοποιήσεων σε θέματα κρατικών ενισχύσεων. Κατά την προσφεύγουσα, η επιτροπή αξιολογήσεως της Επιτροπής δεν επέδειξε την αναγκαία επιμέλεια κατά την απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας, καθότι δεν άσκησε το δικαίωμά της να ζητήσει διευκρινίσεις σχετικά με την περίοδο ισχύος της προσφοράς αυτής.
- 22 Παράλληλα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η ενέργεια της επιτροπής αξιολογήσεως να απορρίψει την προσφορά της προσφεύγουσας λόγω της απόψεώς της για τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς ήταν δυσανάλογη, δεδομένου ότι μπορούσε, αντ' αυτού, να ασκήσει το δικαίωμά της να ζητήσει διευκρινίσεις. Κατά την προσφεύγουσα, στην περίπτωση αυτή θα είχε αποφευχθεί κάθε κίνδυνος αδικαιολόγητου αποκλεισμού της από τη διαδικασία συνάψεως της συμβάσεως, χωρίς να δημιουργηθεί σημαντική καθυστέρηση στη διαδικασία.
- 23 Κατ' αρχάς, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι δεν υπήρχε καμιά αβεβαιότητα ως προς το νόημα της εκφράσεως «μέχρι τις 28.07.02». Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι ενδεχομένως υπήρχε κάποια «αμφιβολία» ως προς την ακρίβεια της ημερομηνίας αυτής, η Επιτροπή τονίζει, περαιτέρω, ότι δεν έχει ακόμη καθοριστεί πότε δημιουργείται, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, αμφιβολία ικανή να «υποχρεώσει» την Επιτροπή να δεχθεί άλλη ημερομηνία από εκείνη που σαφώς αναφέρει ο προσφέρων.
- 24 Ειδικότερα, όσον αφορά τις οδηγίες προς τους προσφέροντες, οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των όρων που ισχύουν για όλους τους προσφέροντες, η Επι-

τροπή απορρίπτει την ερμηνεία της προσφεύγουσας επί του σημείου 19.5. Κατ' αρχάς, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι, βάσει της διατάξεως αυτής, οι προσφέροντες μπορούν, «κατόπιν απλής γραπτής αιτήσεως της επιτροπής αξιολογήσεως, να κληθούν να παράσχουν διευκρινίσεις» εντός 24 ωρών. Επιπλέον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η επιτροπή αξιολογήσεως, όταν ασκεί το εν λόγω δικαίωμα, πρέπει να λαμβάνει υπόψη το «συμφέρον διασφάλισης της διαφάνειας» και «της ίσης μεταχειρίσεως» για όλες τις επιχειρήσεις που έχουν υποβάλει προσφορές. Το εν λόγω σημείο των οδηγιών αυτών προβλέπει επίσης ρητά ότι οι προσφέροντες μπορούν να κληθούν να παράσχουν διευκρινίσεις, «χωρίς», όμως, «δυνατότητα τροποποιήσεως της προσφοράς τους», ενώ «μια τέτοια πρόσκληση παροχής διευκρινίσεων δεν πρέπει να αφορά τη διόρθωση τυπικών σφαλμάτων».

- 25 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το σημείο που, κατά την προσφεύγουσα, έρχοζε διευκρινίσεων εμπίπτει ακριβώς στην κατηγορία που αποκλείεται ρητά από την αρμοδιότητα της επιτροπής αξιολογήσεως. Συγκεκριμένα, ισχυρίζεται ότι, όπως προκύπτει από τις συγκεκριμένες εκφράσεις που χρησιμοποιεί η προσφεύγουσα, η προσφορά της περιέχει τυπικό σφάλμα ως προς έναν από τους βασικούς όρους της προσφοράς το οποίο δεν μπορεί να διορθωθεί.
- 26 Επιπλέον, η Επιτροπή δεν δέχεται το επιχείρημα ότι, απορρίπτοντας την προσφορά της προσφεύγουσας χωρίς να ζητήσει διευκρινίσεις, «δεν επέδειξε την αναγκαία επιμέλεια». Η Επιτροπή τονίζει ότι, στην πραγματικότητα, η απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας οφείλεται σε σφάλμα που, εν προκειμένω, αποδίδεται στην ίδια την προσφεύγουσα.
- 27 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι στις διαδικασίες προσκλήσεως για υποβολή προσφορών, περιλαμβανομένων και των σχετικών με το πρόγραμμα TACIS, ισχύουν αναλυτικοί και συγκεκριμένοι όροι που πρέπει να τηρούνται με αυστηρότητα και συνέπεια, διότι άλλως η πρόσκληση για υποβολή προσφορών παύει να υφίσταται, κατ' αναλογία ιδίως με τη νομολογία που αφορά διαγωνισμούς για την πρόσληψη κοινοτικών υπαλλήλων (διάταξη του Δικαστηρίου της 30ής Μαρτίου 2000, C-435/98 P, Juhki κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-2229, ιδίως σκέψη 35, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Μαΐου 1992, T-54/91, Almeida Antunes κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1992, σ. II-1739, ιδίως σκέψη 40). Επισημαίνει ότι, εκτός αυτού, οι επιχει-

ρήσεις έχουν πλήρη γνώση των όρων αυτών όταν μετέχουν σε κοινοτικές διαδικασίες προσκλήσεως για υποβολή προσφορών. Η Επιτροπή τονίζει ότι η προσφορά που υπέβαλε η προσφεύγουσα για το ίδιο σχέδιο είχε ήδη απορριφθεί το 2001 και ότι, ως εκ τούτου, η προσφεύγουσα όφειλε να επιδείξει ιδιαίτερη επιμέλεια κατά την υποβολή της οικείας προσφοράς. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα δεν έπρεπε, μετά τη δημοσίευση του διορθωτικού και την επιστροφή των σχετικών με την προσφορά της δικαιολογητικών, να περιοριστεί στην υποβολή των ίδιων δικαιολογητικών χωρίς να ελέγξει τις ημερομηνίες, αν υποτεθεί ότι όλα συνέβησαν πράγματι όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.

28 Κατά την Επιτροπή, η εν λόγω ημερομηνία, η οποία αφορά τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς, είναι θεμελιώδους σημασίας όχι μόνο για την αναθέτουσα αρχή αλλά και για καθέναν από τους προσφέροντες. Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να γνωρίζει με ακρίβεια πότε λήγει καθεμία από τις προσφορές και να εξασφαλίζει ότι όλοι οι μετέχοντες έχουν την ίδια δυνατότητα να λάβουν υπόψη τους, για την ίδια περίοδο, όλα τα δυνάμενα να ασκήσουν επιρροή στοιχεία. Η Επιτροπή συνάγει εντεύθεν ότι οι ουσιώδεις προϋποθέσεις της υποβολής προσφορών, όπως η διάρκεια ισχύος των προσφορών, πρέπει να είναι σαφείς και ανεπίδεκτες ερμηνείας.

29 Κατά την Επιτροπή, δεν μπορεί να επιτραπεί, ιδίως για λόγους διαφάνειας, συνέπειας και ισότητας, διάλογος μεταξύ μεμονωμένων προσφερόντων και της αναθέτουσας αρχής, που έχει ως σκοπό να την πείσει να επανεκτιμήσει, αμφιμερώς, τις ατομικές τους προσφορές. Η Επιτροπή καταλήγει, μεταξύ άλλων, ότι δεν εναπόκειται σ' αυτήν, ως αναθέτουσα αρχή, να επικοινωνεί με τον προσφέροντα, ιδίως προκειμένου να του παράσχει τη δυνατότητα να καταστήσει την προσφορά του νομότυπη, εκτός από τις περιπτώσεις που αφορούν ορισμένα ειδικά σημεία για τα οποία αυτό επιτρέπεται ρητά. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, η αντίθετη προσέγγιση θα αντέκειτο στο σύστημα που στηρίζεται στην αρχή της ίσης μεταχείρισεως των προσφερόντων (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1993, C-243/89, Επιτροπή κατά Δανίας, Συλλογή 1993, σ. I-3353, σκέψη 37, και της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 70, καθώς και τις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα Stix-Hackl της 11ης Ιουλίου 1993 στην υπόθεση C-57/01, Μακεδονικό Μετρό και Μηχανική, απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2003, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σημείο 66). Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει, επίσης, ότι τέτοιου είδους επαφές θα της δημιουργούσαν μεγάλο φόρτο εργασίας, δεδομένου ότι, το 2001, για το πρόγραμμα TACIS και μόνον, η διεύθυνση Α της Γενικής Διεύθυνσεως «Γραφείο Συνεργασίας EuropeAid» της Επιτροπής χειρίστηκε 240 περίπου συμβάσεις.

- 30 Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η συμπεριφορά της προσφεύγουσας, ήτοι το γεγονός ότι ήρθε σε επαφή τόσο με τον πρόεδρο όσο και με τον γραμματέα της επιτροπής αξιολόγησης, έπρεπε ενδεχομένως να εξεταστεί βάσει του σημείου 19.6 των οδηγιών προς τους προσφέροντες, το οποίο προβλέπει ότι «κάθε προσπάθεια του προσφέροντος είτε να επηρεάσει την επιτροπή αξιολόγησης κατά την εξέταση, τη διασαφήνιση, την αξιολόγηση και τη σύγκριση των προσφορών είτε να λάβει πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με την πρόοδο της διαδικασίας είτε να επηρεάσει την αναθέτουσα αρχή ως προς την απόφασή της για τη σύναψη της συμβάσεως επιφέρει την άμεση απόρριψη της προσφοράς του».
- 31 Η Επιτροπή παρατηρεί, επίσης, ότι, στην υπό κρίση διαδικασία προσκλήσεως για υποβολή προσφορών, πέντε άλλοι προσφέροντες αποκλείστηκαν από την επιτροπή αξιολόγησης κατά τη συνεδρίαση ανοίγματος των προσφορών λόγω διαφόρων σφαλμάτων τους, καθώς και ότι η αποδοχή των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας θα καθιστούσε, εν πάση περιπτώσει, αμφίβολη τη θέση των λοιπών προαναφερθέντων προσφερόντων. Γενικότερα, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι μια ευνοϊκή για την προσφεύγουσα απόφαση στην υπό κρίση υπόθεση θα δημιουργούσε προηγούμενο που θα υποχρέωνε την Επιτροπή να δικαιολογεί την από μέρους της τήρηση των δικών της κανόνων, σε περίπτωση που ένας ή περισσότεροι από τους αποκλεισθέντες προσφέροντες αμφισβητούν απόφαση που έλαβε σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς.
- 32 Τέλος, απαντώντας στον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι ενήργησε παραβιάζοντας την αρχή της αναλογικότητας, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι η εικαζόμενη «αμφιβολία» ως προς τη διάρκεια ισχύος μιας προσφοράς δεν ασκεί επιρροή, δεδομένης της σαφήνειας με την οποία αναφερόταν η οικεία προθεσμία στην προσφορά αλλά και του αυστηρού χαρακτήρα των κανόνων που διέπουν τις διαδικασίες προσκλήσεως για υποβολή προσφορών.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 33 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή διαθέτει σημαντική εξουσία εκτίμησης όσον αφορά τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να ληφθεί

απόφαση συνάψεως συμβάσεως βάσει προσκλήσεως υποβολής προσφορών. Συνεπώς, ο έλεγχος του κοινοτικού δικαστή πρέπει να περιορίζεται στον έλεγχο της τηρήσεως των κανόνων διαδικασίας και αιτιολογήσεως καθώς και στον έλεγχο της ουσιαστικής ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών, της ελλείψεως πρόδηλου σφάλματος εκτιμήσεως και της καταχρήσεως εξουσίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Φεβρουαρίου 2000, T-145/98, ADT Projekt κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-387, σκέψη 147).

34 Περαιτέρω, είναι σημαντικό, χάριν της ασφάλειας δικαίου, να είναι η Επιτροπή σε θέση να γνωρίζει με ακρίβεια το περιεχόμενο της προσφοράς καθώς και, μεταξύ άλλων, αν αυτή είναι σύμφωνη προς τους όρους της προσκλήσεως υποβολής προσφορών. Έτσι, όταν μια προσφορά δεν είναι σαφής και η Επιτροπή δεν έχει τη δυνατότητα να διαπιστώσει, ταχέως και αποτελεσματικώς, σε τι πραγματικά αντιστοιχεί, το θεσμικό όργανο δεν έχει άλλη επιλογή από το να απορρίψει την προσφορά αυτή.

35 Εντούτοις, το σημείο 19.5 των οδηγιών προς τους προσφέροντες, οι οποίες τυγχάνουν εφαρμογής στην υπό κρίση υπόθεση, απονέμει ρητά στην επιτροπή αξιολογήσεως της Επιτροπής το δικαίωμα να ζητήσει την παροχή, εντός 24 ωρών, διευκρινίσεων σχετικών με τις κατατεθείσες προσφορές, υπό την προϋπόθεση όμως οι διευκρινίσεις αυτές «να μην αφορούν τη διόρθωση τυπικών σφαλμάτων ή σημαντικών περιορισμών που να επηρεάζουν την εκτέλεση της συμβάσεως ή να οδηγούν σε στρέβλωση του ανταγωνισμού». Τη δυνατότητα να ζητηθούν τέτοιου είδους διευκρινίσεις, ως γενική πρακτική, επιβεβαιώνει και το σημείο 4.3.9.4 του εγγράφου που τιτλοφορείται «Πρακτικός οδηγός για τις συμβατικές διαδικασίες σχετικά με την εξωτερική ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας», το οποίο προσκόμισε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Επομένως, το ζήτημα που πρέπει να επιλυθεί είναι αν η επιτροπή αξιολογήσεως ενήργησε νομίμως ή μη νομίμως, αποφασίζοντας να μην ασκήσει το δικαίωμά της αυτό όσον αφορά την περίοδο ισχύος της προσφοράς της προσφεύγουσας.

36 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η προσφορά της προσφεύγουσας περιείχε «τυπικό σφάλμα», για τον λόγο ότι η ισχύς της έληγε ρητώς και σαφώς στις 28 Ιουλίου 2002 και ότι, ως εκ τούτου, δεν απαιτούνταν, αλλά και δεν μπορούσαν να ζητηθούν, διευκρινίσεις βάσει του άρθρου 19.5 των οδηγιών προς τους προσφέροντες, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η σχετική δήλωση στην οποία στηρίζεται η

Επιτροπή, η οποία παρατίθεται ανωτέρω στη σκέψη 2, δεν ήταν σαφής όσον αφορά την περίοδο ισχύος της προσφοράς. Συνεπώς, η εν λόγω δήλωση δεν συνιστούσε κατ' ανάγκη τυπικό σφάλμα, δημιούργησε όμως ασάφεια που θα μπορούσε ενδεχομένως να θεωρηθεί ως τυπικό σφάλμα, ανάλογα με τον τρόπο άρσεως της εν λόγω ασάφειας, για την οποία η επιτροπή αξιολογήσεως μπορούσε να ζητήσει διευκρινίσεις. Συνεπώς, στην υπό κρίση υπόθεση, η διαπίστωση τυπικού σφάλματος της προσφοράς ήταν δυνατή μόνο στην περίπτωση που, μετά την παροχή διευκρινίσεων, αποδεικνυόταν ότι η προσφορά ίσχυε μέχρι τις 28 Ιουλίου 2002.

- 37 Απαντώντας στο επιχείρημα της Επιτροπής ότι η επιτροπή αξιολογήσεως ουδόλως όφειλε να ζητήσει διευκρινίσεις από την προσφεύγουσα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το δικαίωμα που απονέμει το σημείο 19.5 των οδηγιών προς τους προσφέροντες πρέπει, σύμφωνα ιδίως με την κοινοτική αρχή της χρηστής διοικήσεως, να έχει ως επιστέγασμα την υποχρέωση ασκήσεως του δικαιώματος αυτού στις περιπτώσεις που είναι όχι μόνον τυπικά δυνατά αλλά και αναγκαίο να ληφθούν διευκρινίσεις σχετικά με μια προσφορά (βλ., αναλογικά, αποφάσεις της 22ας Φεβρουαρίου 2000, T-22/99, Rose κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2000, σ. I-A-27 και II-115, σκέψη 56, και της 8ης Μαΐου 2001, T-182/99, Καραβέλης κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 2001, σ. I-A-113 και II-523, σκέψεις 32 έως 34· βλ., επίσης, γενικότερα, απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 1999, T-231/97, New Europe Consulting και Brown κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2403, σκέψη 42, καθώς και το άρθρο 41 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διακηρύχθηκε στη Νίκαια στις 7 Δεκεμβρίου 2000, ΕΕ C 364, σ. 1). Ναι μεν οι επιτροπές αξιολογήσεως της Επιτροπής δεν οφείλουν να ζητούν διευκρινίσεις όταν μια προσφορά έχει συνταχθεί με ασάφεια, έχουν όμως την υποχρέωση να ενεργούν με σύνεση όταν εξετάζουν το περιεχόμενο των προσφορών. Εφόσον από το κείμενο μιας προσφοράς και τις περιστάσεις της εκάστοτε υποθέσεως της οποίας επιλαμβάνεται η Επιτροπή προκύπτει ότι η ασάφεια μπορεί, πιθανώς, να εξηγηθεί με απλότητα και μπορεί εύκολα να αρθεί, αντιβαίνει κατ' αρχήν στην αρχή της χρηστής διοικήσεως το να απορρίψει η επιτροπή αξιολογήσεως μια προσφορά χωρίς να ασκήσει το δικαίωμά της να ζητήσει διευκρινίσεις. Υπό τις συνθήκες αυτές, η απόφαση περί απορρίψεως μιας προσφοράς ενδέχεται να πάσχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως εκ μέρους του οργάνου κατά την άσκηση της εξουσίας του αυτής.

- 38 Επιπλέον, είναι αντίθετο προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, στην οποία αναφέρεται εν προκειμένω το σημείο 19.5 των οδηγιών προς τους προσφέροντες, να

αναγνωριστεί στην επιτροπή αξιολογήσεως απόλυτη διακριτική ευχέρεια για να ζητήσει ή να μη ζητήσει διευκρινίσεις σχετικά με συγκεκριμένη προσφορά χωρίς να λαμβάνονται υπόψη αντικειμενικές εκτιμήσεις και χωρίς η ευχέρεια αυτή να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο (βλ., αναλογικά, απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Ιουλίου 1999, T-112/96 και T-115/96, Séché κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1999, σ. I-A-115 και II-623, σκέψη 127). Περαιτέρω, σε αντίθεση προς το επιχείρημα που προέβαλε η Επιτροπή, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως δεν εμπόδισε την επιτροπή αξιολογήσεως να επιτρέψει σε ορισμένους από τους προσφέροντες να παράσχουν διευκρινίσεις προκειμένου να αρθούν οι ασάφειες που παρουσιάζουν οι προσφορές τους, δεδομένου ότι το σημείο 19.5 προέβλεψε ρητά τη δυνατότητα να ζητηθούν τέτοιες διευκρινίσεις και η επιτροπή αξιολογήσεως όφειλε να αντιμετωπίσει όλους τους προσφέροντες με τον ίδιο τρόπο κατά την άσκηση του δικαιώματός του.

39 Συναφώς, πρέπει, επίσης, να υπομνησθεί ότι η αρχή της αναλογικότητας απαιτεί οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων να μην υπερβαίνουν τα όρια του καταλλήλου και του αναγκαίου για την επίτευξη των σκοπών που νομίμως επιδιώκει η οικεία ρύθμιση, καθώς και, οσάκις υφίσταται επιλογή μεταξύ περισσότερων καταλλήλων μέτρων, να επιλέγεται το λιγότερο καταναγκαστικό (απόφαση της 5ης Μαΐου 1998, C-157/96, National Farmers' Union κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-2211, σκέψη 60).

40 Στην υπό κρίση υπόθεση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, πράγματι, η προσφεύγουσα, όπως και η ίδια επισήμανε, στις 10 Ιουνίου 2002 υπέβαλε απλώς τα αρχικά δικαιολογητικά σχετικά με την προσφορά της, χωρίς καμία τροποποίηση, δεδομένου ότι η τροποποίηση της θέσεως 4.2.2 του έργου υπ' αριθ. 1 που απέρρεε από το διορθωτικό δεν καθιστούσε αναγκαία την τροποποίηση του κειμένου της προσφοράς της.

41 Περαιτέρω, δεδομένου ότι η ημερομηνία της «28.07.02» αντιστοιχούσε στην περίοδο των 90 ημερών κατά την οποία εξακολουθούσαν να ισχύουν οι προσφορές βάσει της αρχικής προσκλήσεως υποβολής προσφορών της 27ης Φεβρουαρίου 2002, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιτροπή αξιολογήσεως έπρεπε να κατανοήσει ότι η προσφεύγουσα δεν είχε πιθανώς την πρόθεση να υποβάλει την προσφορά της για άλλη περίοδο ισχύος από την απαιτούμενη στο σημείο 8.1 των οδηγιών προς τους προσφέροντες, αλλά ότι, προφανώς από αμέλεια, παρέλειψε να τροποποιήσει την ημερομηνία αυτή όταν υπέβαλε την προσφορά της κατόπιν του διορθωτικού. Τα

δικαιολογητικά της προσφεύγουσας σχετικά με την προσφορά που υπέβαλε στις 10 Ιουνίου 2002 όχι μόνον ανέφεραν ότι η προσφορά της προσφεύγουσας εξακολουθούσε να ισχύει κατά την απαιτούμενη περίοδο των 90 ημερών, σε δύο άλλα σημεία, ήτοι, αφενός, στο χωρίο του εγγράφου της 25ης Απριλίου 2002 που αναφέρει, ακριβώς πριν από την υπογραφή, ότι «η παρούσα προσφορά ισχύει υπό την προϋπόθεση να γίνει δεκτή εντός της περιόδου ισχύος που προβλέπει το [σημείο] 8 των οδηγιών προς τους προσφέροντες» και, αφετέρου, στους γενικούς όρους που συνοδεύουν την προσφορά, όπου αναφέρεται «διάρκεια ισχύος της προσφοράς: 90 ημέρες», αλλά εξέθεταν επίσης, όπως προκύπτει από το ως άνω έγγραφο, ότι η προσφεύγουσα «δεχόταν χωρίς επιφύλαξη ή περιορισμό το σύνολο του περιεχομένου του φακέλου της προσκλήσεως υποβολής προσφορών για την προαναφερθείσα διαδικασία».

- 42 Υπό τις συνθήκες αυτές, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοικήσεως, η επιτροπή αξιολογήσεως όφειλε να άρει την εν λόγω ασάφεια ζητώντας διευκρινίσεις σχετικά με την περίοδο ισχύος της προσφοράς της προσφεύγουσας.
- 43 Επιπλέον, όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η επιτροπή αξιολογήσεως, εξετάζοντας την ασαφή προσφορά της προσφεύγουσας, είχε τη δυνατότητα να ενεργήσει με δύο τρόπους, εκάτερος των οποίων εξασφαλίζει την προαναφερθείσα στη σκέψη 34 ασφάλεια δικαίου, ήτοι να απορρίψει απλώς και μόνον την προσφορά ή να καλέσει την προσφεύγουσα να παράσχει διευκρινίσεις. Δεδομένου ότι, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 41 ανωτέρω, η προσφορά θα ίσχυε προφανώς για 90 ημέρες, από τις 11 Ιουνίου 2002 μέχρι τις 9 Σεπτεμβρίου 2002, όπως απαιτούσε το σημείο 8.1 των οδηγιών προς τους προσφέροντες, και η προσφεύγουσα όφειλε να παράσχει, εντός 24 ωρών, όλες τις απαιτούμενες διευκρινίσεις ώστε η διακοπή και η καθυστέρηση της διαδικασίας υποβολής προσφορών, θεωρουμένης στο σύνολό της, να είναι ελάχιστη, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η απόφαση της επιτροπής αξιολογήσεως να απορρίψει την προσφορά χωρίς να ζητήσει διευκρινίσεις σχετικά με την περίοδο ισχύος της είναι σαφώς δυσανάλογη και πάσχει, επομένως, προόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.
- 44 Όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η ακύρωση της αποφάσεως περί απορρίψεως της προσφοράς της προσφεύγουσας ενδέχεται να επηρεάσει τη θέση άλλων προσφερόντων των οποίων η προσφορά απορρίφθηκε, το γεγονός αυτό

ουδόλως δικαιολογεί την απόρριψη της παρούσας προσφυγής. Δυνάμει του άρθρου 233 ΕΚ, το κοινοτικό όργανο το οποίο εξέδωσε την πράξη υποχρεούται να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης. Τα μέτρα αυτά αφορούν, κυρίως, την εξάλειψη των αποτελεσμάτων των παρανομιών που διαπιστώνονται με την ακυρωτική απόφαση, οπότε το ενδιαφερόμενο κοινοτικό όργανο μπορεί να προβεί στη δέουσα αποκατάσταση της θέσεως της προσφεύγουσας (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1971, 22/70, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 729, σκέψεις 59 και 60, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 1995, T-481/93 και T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2941, σκέψη 47). Εντούτοις, η ακυρωτική απόφαση δεν μπορεί να επιφέρει την ακύρωση άλλων πράξεων που δεν υποβλήθηκαν στον έλεγχο του κοινοτικού δικαστή αλλά έναντι των οποίων μπορεί να προβληθεί η ίδια έλλειψη νομιμότητας (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, C-310/97 P, Επιτροπή κατά AssiDomän Kraft Products κ.λπ., Συλλογή 1999, σ. I-5363, σκέψη 54).

- 45 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η συμπεριφορά της προσφεύγουσας μετά την απόρριψη της προσφοράς της συνιστά παράβαση του σημείου 19.6 των οδηγιών προς τους προσφέροντες, αρκεί η διαπίστωση ότι, ακόμη και στην περίπτωση που ο εν λόγω ισχυρισμός θα ήταν βάσιμος από νομικής και από πραγματικής απόψεως, ουδόλως θα μπορούσε να επηρεάσει την υπό κρίση υπόθεση, δεδομένου ότι δεν είναι ικανός να επηρεάσει τη νομιμότητα της αποφάσεως της οποίας η ακύρωση ζητείται.
- 46 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η επιτροπή αξιολογήσεως υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, παραλείποντας να ασκήσει το δικαίωμά της να ζητήσει από την προσφεύγουσα να παράσχει διευκρινίσεις σύμφωνα με το σημείο 19.5 των οδηγιών προς τους προσφέροντες.
- 47 Συνεπώς, πρέπει να ακυρωθεί η απόφαση της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2002 περί απορρίψεως της προσφοράς της Tideland Signal Ltd για το έργο υπ' αριθ. 1, στο πλαίσιο της διαδικασίας συνάψεως δημοσίων συμβάσεων EuropeAid/112336/C/S/WW — TACIS — (Νέα πρόσκληση για υποβολή προσφορών), χωρίς να χρειάζεται να εξετασθεί ο πρώτος λόγος ακυρώσεως που προέβαλε η προσφεύγουσα.

- 48 Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι μια προσφυγή ακυρώσεως μπορεί, κατ' εξαίρεση, να καταστεί άνευ αντικειμένου, παρά την ανάκληση της πράξεως της οποίας η ακύρωση ζητείται, εφόσον ο προσφεύγων εξακολουθεί να έχει επαρκές συμφέρον για την έκδοση αποφάσεως περί ακυρώσεως της πράξεως αυτής (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1988, 294/86 και 77/87, *Technointorg* κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, Συλλογή 1988, σ. 6077, σκέψη 11). Στην υπό κρίση υπόθεση, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι εξακολουθεί να έχει τέτοιο συμφέρον.
- 49 Πρέπει να υπομνησθεί ότι δεν επήλθε κανένας συμβιβαστικός διακανονισμός μεταξύ των διαδίκων μετά την άτυπη συνάντηση της 17ης Σεπτεμβρίου 2002 και να σημειωθεί ότι, από τις απαντήσεις που έδωσε η Επιτροπή στις 19 και 23 Σεπτεμβρίου 2002, δεν προκύπτουν σαφώς η εξαφάνιση από την κοινοτική έννομη τάξη της αποφάσεως περί απορρίψεως της προσφοράς της προσφεύγουσας και η παύση των εννόμων αποτελεσμάτων της (διάταξη του Πρωτοδικείου της 17ης Σεπτεμβρίου 1997, T-26/97, *Antillean Rice Mills* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1347, σκέψη 14). Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα εξακολουθεί να έχει συμφέρον για την έκδοση δικαστικής αποφάσεως και, δεδομένου του επείγοντος της παρούσας υποθέσεως και των επιταγών της ασφάλειας δικαίου, ενδείκνυται συνεπώς η άμεση έκδοση αποφάσεως προκειμένου να αρθεί τυπικά και οριστικά η συνεχιζόμενη ανασφάλεια όσον αφορά τη νομιμότητα και τον χαρακτήρα της αποφάσεως περί απορρίψεως της προσφοράς της προσφεύγουσας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 50 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα της προσφεύγουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2002 περί απορρίψης της προσφοράς της προσφεύγουσας στο πλαίσιο της διαδικασίας συνάψεως δημοσίων συμβάσεων EuropeAid/112336/C/S/WW — TACIS — (Νέα πρόσκληση για την υποβολή προσφορών).
- 2) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Vesterdorf

Forwood

Legal

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 27 Σεπτεμβρίου 2002.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

B. Vesterdorf